

Bollebygds kommun

Rektorn vid Bollebygds skolan 7-9

Beslut för grundskola och grundsärskola

---

efter tillsyn i Bollebygds skolan 7-9
i Bollebygds kommun

Tillsyn i Bollebygdskolan 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bollebygds kommun under Hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bollebygdskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 3 oktober 2013.

Fakta om skolan

Bollebygdskolan ligger strax utanför centrum av centralorten Bollebygd i Bollebygds kommun. Skolenheten är den enda i kommunen för elever i årskurserna 7-9 och till skolan kommer elever från tre kommunala grundskolor och en fristående grundskola. Skolan har enligt uppgift från rektorn 246 elever. Vid skolan finns tre horisontella arbetslag, ett för varje årskurs. Vid skolan finns ett antal integrerade grundsärskoleelever som följer grundsärskolans kursplaner.

Offentlig statistik visar att 82 procent av eleverna vid Bollebygdskolan 7-9 lämnade årskurs 9 vårterminen 2013 med betyg i samtliga ämnen. Motsvarande siffra för riket var 77 procent. Så gott som samtliga elever var behöriga till något program vid gymnasieskolan. Statistiken visar vidare att det genomsnittliga meritvärdet vid skolan år 2013 var 214 vilket ligger i paritet med riket där meritvärdet var 213. En genomgång av statistiken visar att det genomsnittliga meritvärdet för flickor som lämnade årskurs 9 år 2013 var 221 att jämföra med pojkarnas som var 208. En genomgång av betygen för vårterminen 2013 visar att i samtliga ämnen, utom i ämnena musik och matematik, har flickorna en högre genomsnittlig betygspoäng än pojkarna.

Helhetsbedömning

En genomgång av offentlig statistik över pojkar och flickors resultat i årskurs 9 mellan åren 2010 och 2013 visar att pojkarnas genomsnittliga meritvärde genomgående är lägre än flickornas. Skolan beskriver i sitt kvalitetsarbete, Enhetsplanen, vad skillnaderna kan bero på och här relateras såväl till elevernas användande av datorer på fritiden och deras läsvanor, som till attityder och inlärningsprocesser. Skolinspektionen finner det dock anmärkningsvärt att skolan inte vidtagit målinriktade och utvärderingsbara åtgärder i syfte att uppnå en förståelse kring pojkar och flickors resultat och utifrån dessa diskutera hur skolan, utifrån sitt kompensatoriska uppdrag, ska arbeta för att alla elever ska kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Ett av Barn- och utbildningsnämndens formulerade mål är att alla elever ska nå målen.

I kvalitetsarbetet har skolan identifierat ett antal områden som skolan behöver arbeta med för att komma tillrätta med skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor. Enhetsplanen beskriver vad skolan ska göra, men ger inga besked

om hur skolan gemensamt och systematiskt ska arbeta för att insatta åtgärder ska kunna utvärderas och analyseras. Detta sista led i kvalitetsarbetet, att utvärdera, analysera och dra slutsatser är nödvändiga för att skolan ska kunna nå fram till en resultatförståelse som leder till en högre måluppfyllelse vid skolan. Som ett led i arbetet med kunskapsresultaten behöver skolan också arbeta för att eleverna ska få möjlighet att påverka sitt eget lärande utifrån stigande ålder och mognad.

Skolan har en plan mot kränkande behandling som ger en god bild av vad skolan behöver arbeta med för att samtliga elever vid skolan ska känna att de har en trygg skolmiljö och där de har en vuxen de kan prata med. Skolan använder sig bland annat av enkäter i arbetet med att kartlägga arbetet med normer och värden och använder enkätresultaten för att konstatera vad skolan behöver arbeta med för att nå en högre måluppfyllelse. Planen saknar dock slutsatser om hur skolan systematiskt ska arbeta för att enligt läroplanens mål nå en högre måluppfyllelse, resultatet av enkäten blir en uppräkningslista av vad skolan har att arbeta med. Därmed saknar skolan en viktig faktor för att kunna utvärdera om insatta åtgärder gav de förväntade resultaten eller om skolan måste arbeta på ett annat sätt för att nå en högre måluppfyllelse.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bollebygds kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 7 februari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Bollebygds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Av såväl skollag som läroplan framgår

att elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektor har ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Inför tillsynen av Bollebygds skolan 7-9 skickade Skolinspektionen ut enkäter till bland annat elever i årskurs 9 och till den pedagogiska personalen vid skolan. Eleverna ger påståendet "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter" medelvärde 4,5 på en tiogradig skala, detta att jämföra med övriga skolor i enkätomgången där medelvärde var 5,5. I enkäten som besvarats av pedagogerna svarar 61 procent av lärarna vid skolan att påstående "Jag låter mina elever påverka arbetssätten i undervisningen" stämmer ganska bra. Vid intervjuer med eleverna säger de att det för det mesta är lärarna som bestämmer hur de ska arbeta för att lösa sina arbetsuppgifter, men de kan också ge exempel från lektioner där de ibland får frågan hur de tror att de bäst lär sig. Intervjuer med lärarna visar att skolan inte har någon gemensam systematik kring hur elevernas inflytande över sitt eget lärande ska bedrivas. Lärarna säger att det i dagsläget är upp till den enskilde läraren att avgöra i vilken omfattning eleverna kan vara med och påverka innehåll och arbetssätt i undervisningen och att detta är ett utvecklingsområde vid skolan. Enligt intervju med rektorn säger hon att hon är medveten om att lärarna arbetar olika mycket med elevernas inflytande över sitt eget lärande och att detta är ett av skolans prioriterade utvecklingsområde.

Av utredningen framgår att eleverna inte har det reella inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll som de har rätt till. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

1 kap. 10 § skollagen och 4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 och Lgrs 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Bollebygds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Vid skolenheten ska det bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Samtal med elever vid Bollebygds skolan visar att flertalet elever känner sig trygga i sin skola. Eleverna berättar att det inte är några problem när de i årskurs 7 kommer från kommunens fyra skolor med elever i förskoleklass och årskurserna 1-6 och blandas i nya klasser vid Bollebygds skolan 7-9. Även lärarna beskriver skolan som trivsamt och att ett gott förhållande råder mellan dem och eleverna. I skolans "Plan mot trakasserier och kränkande behandling" daterad 2012-11-08 redovisar skolan resultatet av den enkät som alla elever besvarat för att skolan ska kunna kartlägga elevernas trivsel och trygghet vid skolan. Resultatet av denna enkät visar att flertalet elever är trygga vid skolan och har kamrater att vara tillsammans med på t.ex. rasterna. Samtidigt visar enkätsvaren att 9 procent av eleverna har blivit hotade och 18 procent har sett andra bli hotade av elever vid skolan. Svaren visar vidare att 18 procent av eleverna inte anser att de har någon vuxen de kan vända sig till när de har blivit kränkta.

Intervjuer med lärare visar att de tillsammans med eleverna precis avslutat ett ämnesövergripande tema kallat "Sams-veckan" och under denna vecka arbetar alla med förhållningssätt och normer och värden. Enligt lärarna är detta det tillfället under läsåret när alla vid skolan arbetar gemensamt och systematiskt i syfte att motverka kränkande behandling av elever. Hur och i vilken omfattning lärarna arbetar främjande och förebyggande med sina elever i övrigt avgörs av respektive lärare. Intervjuer med elever visar att flertalet lärare pratar med sina klasser när något hänt men att det är olika i vilken omfattning det främjande och förebyggande värdegrundsarbetet ingår som en del i undervisningen. Eleverna nämner de samhällsorienterande ämnena som ett exempel på ämnen där de ibland har diskussioner utifrån värdegrunden. Lärarna säger vid intervju att skolan inte har ett systematiskt och målinriktat värdegrundsarbete som bygger på att de tillsammans bestämt hur och med vad de ska arbeta utan att de litar på att alla lärare gör detta i sin undervisning. Intervju med rektorn visar att hon via medarbetarsamtal och samtal med elever försöker informera sig om hur de enskilda lärarna arbetar med de områden de identifierat i planen mot kränkande behandling och med värdegrundsarbetet i stort. Rektorn säger att skolan saknar ett gemensamt arbetssätt och systematik kring hur arbetet med normer och värden bedrivs i klassrummen och att hon är medveten om att lärarna arbetar på olika sätt och olika mycket med värdegrundsarbetet.

Utredningen visar att skolan genomför enkäter för att bland annat kartlägga hur eleverna vid skolan trivs och om kränkande behandling förekommer. Skolans plan mot kränkande behandling beskriver vad skolan har att arbeta med,

vem som är ansvarig och när arbetet ska redovisas. Skolan brister i arbetet med att systematiskt och gemensamt utifrån den kartläggning som gjorts vid skolan, arbeta främjande och förebyggande inom undervisningens ram. Skolinspektionen vill poängtera vikten av att det systematiska värdegrundsarbetet vid skolan kommer alla elever till del. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 6-8 §§

Lgr11 och Lgrsä 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Bollebygds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

I skollagen anges att rektorn ansvarar för att det på skolenhetsnivå genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål för utbildningen som finns i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

I Bollebygds kommun dokumenterar skolorna, sedan ett år tillbaka, sitt kvalitetsarbete i en "Enhetsplan". Denna enhetsplan innehåller de kommunövergripande, av Barn- och utbildningsnämnden, formulerade mål och de eventuella egna mål som skolenheten lagt till. Enhetsplanen fastställs i november och följer kommunens budgetår. Vid tillsynen av Bollebygds skolan säger rektorn vid intervju att skolan just är i slutfasen med nästa års enhetsplan, den ska vara fastställd i november 2013 och den kommer att innehålla utvärderingar av resultat för 2013. Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del enhetsplanen för 2013, denna plan innehåller resultat från 2012 och visar på hur skolan ska arbeta med BUN:s mål och sina egna satta mål under nuvarande år.

Ett av Barn- och utbildningsnämndens (BUN:s) mål för 2013 är att "Alla barn och elever skall utifrån sina egna förutsättningar ges möjlighet att nå så långt som möjligt. Alla elever skall vara behöriga till gymnasieskola". Till detta mål har Bollebygds skolan 7-9 lagt ett eget mål "Skillnaden mellan pojkars och flickors betyg måste minska". I enhetsplanen redogör skolan för tänkbara orsaker

till den "snedfördelning" av betygen som föreligger vid skolan. Vid samtal med lärare och rektorn säger de att kunskapsresultaten diskuteras i olika forum. I Enhetsplanen redovisas enkäter som gjorts för att mäta bland annat om eleverna upplever att lärarna har förväntningar på dem och om de blir uppmuntrade i sina studier. Planen redogör på ett tydligt sätt för vad skolan har identifierat som problemområden vad gäller kunskapsresultaten. Däremot saknar planen en redogörelse för hur alla vid skolan ska arbeta systematiskt och gemensamt för att höja måluppfyllelsen och jämna ut de skillnader som finns mellan pojkar och flickor.

En genomgång av skolans plan mot kränkande behandling visar att planen innehåller ett antal områden som skolan kartlagt som utvecklingsområden. Till de olika områdena finns också förslag på vad skolan ska arbeta med för att komma till rätta med identifierade områden. Däremot saknar planen förslag på hur skolan ska arbeta för att systematiskt och gemensamt komma till rätta med problemen.

Skolans systematiska kvalitetsarbete brister även inom andra viktiga områden. Dokumentstudier och intervju med rektorn visar att kvalitetsarbetet bland annat saknar redogörelser för av vid skolan vidtagna åtgärder när det gäller till exempel individanpassning, elevinflytande och skolans arbete med särskilt stöd.

Av utredningen framgår att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet vid Bollebygds skolan 7-9. Enhetsplanerna ger en utförlig beskrivning av för enheten satta mål och vad skolan behöver arbeta med för att nå en högre måluppfyllelse. Kvalitetsarbetet saknar dock för skolan gemensamma och systematiska åtgärder om hur skolan ska arbeta för att nå en högre måluppfyllelse. För att skolan ska veta om insatta åtgärder har lett till önskat resultat måste utvärderingar och analyser leda till konkreta slutsatser, detta för att skolan ska kunna ta ställning till om insatta åtgärder gav önskat resultat eller om skolan ska fortsätta arbetet på ett annat sätt. För att skolan, systematiskt och kontinuerligt, ska kunna utveckla verksamheten måste arbetet på skolenhetsnivå resultera i en resultatförståelse som kommer alla till del, detta för att uppfylla de nationella målen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

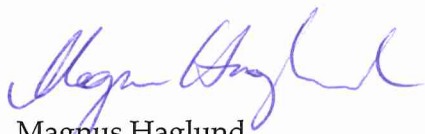
Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

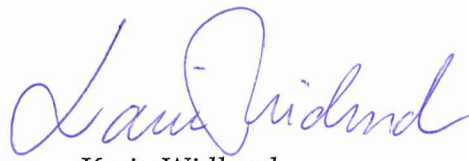
Lgr 11 och Lgrsä 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har jurist Julie Svane och undervisningsråd Hans Enckell deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Karin Widlund
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.